

Fredrik Lundin, modtager af Staminaprisen: "Misundelse lider jeg konstant af. Jeg bilder mig ind, at alle andre spiller federe jobs på federe klubber i federe lande end mig." Foto: Claus Peuckert.

MUSIK

Modtager af Staminaprisen: "En del giver op, når udgifterne til fast ejendom og børnenes fritidsklub melder sig"

Af Birgitte Rahbek 21. januar 2019, 8:10

Musiker, komponist og orkesterleder Fredrik Lundin har netop modtaget **Staminaprisen**, som bliver uddelt af DJBFA – brancheorganisationen for komponister og sangskrivere. Prisen

er et udtryk for respekt og anerkendelse af det lange seje træk. Som den ældste af tre prismodtagere, reflekterer Fredrik Lundin her over sin karriere i lyset af prisen.

Hvad betyder prisen for dig?

“Der følger lidt penge med – 35.000 kroner – og dem kan man altid bruge, men de er hurtigt brugt. Den længerevarende virkning er naturligvis den anerkendelse af ens eksistens og værk, som prisen signalerer. Det betyder rigtigt meget, at de, der uddeler prisen, nemlig DJBFA’s bestyrelse, er ens kolleger. Dem, man har allermest brug for anerkendelse fra, er sgu kollegerne. De ved for det første, hvad de taler om, og for det andet møder eller arbejder man jo også ofte sammen med dem i den ene eller anden sammenhæng.

Generelt er der i samfundet – og ikke mindst fra pressen, politikerne og bevilgende myndigheder – en større interesse for de omstillingsparate unge og de hippe opstartere end de vedholdende midaldrende, og derfor er det så utroligt dejligt, at man med denne pris forsøger at sætte fokus på de stædige typer, der bare er blevet ved, fordi de mener, at de har noget at bidrage med.”

Hvilken betydning har talent?

“Hvis du har talent for at forvalte dine evner godt, kan et musikalsk talent af moderat størrelse lede til et langt og godt liv med musikken, mens et kolossalt musikalsk talent – forvaltet uklogt – kan gå under skræmmende hurtigt. Sidstnævnte kender vi alle utallige eksempler på og genkender i den romantiske dyrkelse af det stakkels geni, der er for skrøbeligt til denne verden. Den førstnævnte kategori kender jeg til flere fine eksempler på, men dem taler vi knap så meget om. På gode dage som i dag – med Staminaprisen i hånden – bilder jeg mig ind, at jeg befinder mig et eller andet sted mellem de to kategorier.”

Hvilke op- og nedture har betydet mest for dig?

“Det er svært at svare på, fordi de kan være på forskellige planer og parallelt forløbende. Man kan have en personlig krise, mens der er fuld gang i forretningen, og det andet øjeblik have et personligt kunstnerisk gennembrud på et tidspunkt,

hvor man ikke har spillet en koncert i næsten to måneder. Sommetider, når man ser tilbage på det, kan en kunstnerisk eller beskæftigelsesmæssig krise have været det, der satte gang i en ny frugtbar periode. Men det er altid aldeles rædselsfuldt at være midt i det, når der ikke synes at være interesse for ens musik, og man spekulerer på, hvor mange huslejer man endnu har råd til at betale.”

Hvilke væsentlige erfaringer har du gjort dig i forhold til loyalitet og misundelse?

“Jeg ser mig selv som en meget loyalt indstillet musiker. Jeg sagde på et tidspunkt for adskillige år tilbage nej tak til en turné i Kina med New Jungle Orchestra, fordi vi havde et par koncerter i Danmark med et andet orkester, som jeg var med i. Da jeg på et tidspunkt fortalte det til en kollega, rystede han på hovedet over mit valg. Der er en almindelig accept af, at hvis en musiker får et virkeligt godt tilbud, så er han i sin gode ret til at løbe fra en anden og mindre attraktiv aftale.

Som kapelmester finder jeg, at jeg opnår mest loyalitet fra mine musikere, når jeg selv er loyal over for dem. Man kan ofte komme i den situation, at orkestret får et tilbud om en attraktiv koncert, men at én af musikerne i orkestret er *anderson* *engageret*. Så er det fristende blot at finde en afløser for denne, men samtidig viser man så sin musiker, at han er undværlig. De bedste orkestre er dem, hvor alle i orkestret investerer sig selv så tæt på 100 % som muligt, og det opnår man kun, hvis man som kapelmester tydeligt viser, at de ikke kan undværes. Misundelse lider jeg konstant af. Jeg bilder mig ind, at alle andre spiller federe jobs på federe klubber i federe lande end mig. Somme tider orker jeg ikke at gå på Facebook og se mine kollegers updates fra smukke koncertsale og hippe jazzklubber rundt om i verden. Det er en kamp at holde sådanne fuldstændigt ufrugtbare tanker borte. De er på ingen måde ansporende. Til gengæld opdaterer jeg naturligvis selv gerne, når det er mig, der står på en eller anden stor scene et sted.”

Når det har glippet med at tjene på gyngerne, hvad har så været dine karruseller?

“Inden for mit felt, der hovedsageligt har med jazz og

improviseret musik at gøre, er gyngerne stærkt upålidelige. Det ene øjeblik svinger de hele vejen rundt om stativet, så man knap kan følge med, det andet øjeblik hænger de dødt ned, så jeg har altid haft brug for at have nogle karruseller kørende, der ikke er lige så konjunkturafhængige som musikscenen.

I mange år var det mit job som underviser på Rytmask Musikkonservatorium, der leverede en økonomisk buffer. Efter at jeg stoppede der, har jeg arbejdet for Postnord fire til fem timer om dagen på hverdage. Det passer mig godt, fordi de er flinke til at give mig fri, når jeg skal spille koncerter eller i studiet. Når jeg sidder i lastbilen, kan jeg desuden passe mig selv, tænke og lytte til podcast eller ny musik.

Når det er sagt, skal det også nævnes, at mine gynger er meget forskellige. Dels er jeg jo musiker i egne og andres orkestre, dels skaffer min virksomhed som komponist både mad på bordet og stor personlig kunstnerisk tilfredstillelse. Bestillinger på musik til et børneteaterstykke eller en danseforestilling, komplimenterer vældigt fint virksomheden som arbejdende musiker. Arbejdet med musik til teater- og danseforestillinger har stor inspirationsmæssig indflydelse på mit virke som musiker- og orkesterkomponist.”

Hvad kræver det at blive stående og holde fremdriften, når nyhedens medvind for længst har langt sig?

“Jeg kan kun tale for mig selv, da situationen er vidt forskellig fra musiker til musiker. Er du fastansat i et symfoniorkester, kammerorkester, bigband eller freelancer? Hvilken genre bevæger du indenfor? Publikums størrelse og loyalitet og pressens interesse varierer også meget fra den ene genre til den anden.

Forskellen på at være ung uden de store økonomiske fordringer og familiemæssige forpligtelser og at være midaldrende med børn, der skal have tøj på kroppen og køres til fodbold, en husleje der skal betales og et tag som skal renoveres, er dog den samme, uanset hvilken af de ovennævnte positioner du befinder dig i.

Det betyder, at en del giver op, når udgifterne til fast ejendom og børnenes fritidsklub melder sig, og de, der er i stand til det,

skifter så til andre mere indtægtssikre erhverv. Så når DJBFA i deres beskrivelse af Staminaprisen skriver om ofre, taler de blandt andet om at give afkald på økonomisk sikring både nu og i alderdommen – og for nogles vedkommende sågar på familie. Hvis det bliver for økonomisk uoverkommeligt at være en voksen, moden kunstner, så går verden glip af en kunst med den resonans og klangbund, som et levet liv giver.

Jeg brød ret pludseligt igennem i en forholdsvis ung alder – jeg var lige omkring 20 år – og fik vældig meget medvind og opmærksomhed fra start. Anmelderne havde ofte superlativerne fremme, og der faldt en let, men stadig regn af priser over mit meget selvbevidste hoved.

I de første 15-20 år kunne alt lade sig gøre, dels på grund af naturligt ungdommeligt energioverskud og selvtillid, dels fordi jeg stadig var den unge og dermed per definition også interessante løve. Der var desuden færre at slås om jobbene med og generelt flere penge i miljøet, altså hos klubberne og de bevilgende myndigheder. Det sidste er ikke uvæsentligt, da turnevirksomhed med et orkester er yderst omkostningfuldt. Fra slutningen af 00'erne begyndte det gradvist at blive lidt vanskeligere. Der var nu langt flere om buddet. Musikscenen er desuden meget netværkspræget, så man spiller meget med den kreds af musikere, man er vokset op sammen med, hvilket groft sagt vil sige, at hører man til ét netværk, vælger man ikke nødvendigvis en musiker fra et andet.

Det korte af det lange er, at i mit tilfælde tørrede floden af freelancejobs ind til en stille rislende bæk – en sund og iltrig strøm, men absolut med mindre vandgennemstrømning.

Der sker også en naturlig udskiftning blandt musikbookerne på jazzklubberne og festivalerne. Folk, man havde en god kontakt til, og som har fulgt én gennem hele ens karriere, bliver afløst af nye folk, der enten har en anden smag eller blot ikke rigtigt kender til ens musik, og som man så skal begynde forfra med at overbevise om sit værd.

Det har absolut ikke betydet, at min kapelmestervirketrang er svundet ind, men blot, at det økonomiske grundlag, der ved gud altid har været fuldstændig uforudsigeligt, nu er permanent

noget mere skrøbeligt, end det var.

Og her kommer svaret på spørgsmålet: For at holde sig opret og i bevægelse af egen drift, er man nødt til hele tiden at genopfinde sig selv. Det gælder om at holde sig selv i kunstnerisk live, og dermed sin musik relevant for et publikum. Set herfra hvor jeg er nu, har den første halvdel af min karriere været som en konstant flydende strøm, der bevægede sig fremad af egen drift, styret og animeret af den inspiration, som jeg modtog og de musikalske opdagelser, som jeg gjorde undervejs.

Den anden halvdel har været præget af mere pludselige kursændringer. Tidspunkter, hvor en frustration har ledt til en indsigt, der har ført til en beslutning om at følge en helt ny og anderledes retning.

Det er vigtigt at understrege, at kursændringerne ikke har været økonomisk drevne. Jeg har altså ikke forsøgt at regne ud, hvad der kunne være kommercielt lønsomt, for det er ganske simpelt ikke muligt. Der har udelukkende været tale om at holde min egen lyst til og nysgerrighed i forhold til musikken i live. For har man ikke den indre drivkraft, har man intet.

Det er ikke muligt at overleve uden omverdenens bekræftelse af, at det man gør er værdifuldt, men man kan ikke alene basere sit musikerliv på det, for den bekræftelse får man i meget ujævne doser, og ikke altid når man har mest brug for den. Selv når man får den i rigt mål, er det aldrig helt nok, man har altid brug for at blive bekræftet. Bekræftelse er ikke noget, som man kan spare op og suge på i magre tider. Så for at komme gennem de tørre perioder, er man nødt til at forsøge at se bort fra ydre omstændigheder og jævnligt kigge ind og finde kernen for sit udtryksbehov. Hvorfor gør man stadig det her?

Det er fordi, at man elsker det og ikke kan lade være.”

De to øvrige Staminapriser gik til sanger, guitarist og komponist Kajsa Vala og musiker, sanger og sangskriver Michael Rexen.